

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—
POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJEVNO, MJESEČNO
K 1:20. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU.
PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM

... TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. ...

Stiglo dne 3/6. 1916 sat 0.00 p.m.

Prvi put našao Pril.

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA
OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI
UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRUŽNA
TIKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

ŠIBENIK, 3. LIPNJA 1914.

BR. 44.

POKUARENİ ELEMENTI.

Ovu je kraljicu svojedobno izbacio bivši ban Tomašić protiv francovaca, ali je i sam malo pozatim došao do spoznaje da je takova karakteristika još preblagaj za elemente u hrv.-srbskoj koaliciji. Svaglijanji pojavili daju za to nove dokumente koji govore, da je u hrv.-srbskoj koaliciji uočena jedna klika koja izrabljuje položaje i načela u likarske svoje svrhe potenciranim cinizmom jednog Khuenha. A svoj posao Wilder i Pribičević obavljaju takovom lakajstom, da ti se njihov predizvod revolucioniranja čini ko jedna bajka iz „Tisuć i jedne noći“.

Revolver nadjen kod djaka Schäffera dao je nove prilike da se koalicijonaška pučavost izpolji. Je li Miroslav Schäffer htio ili nije htio počiniti atentat na bana baruna Skerleca, za čas je irrelevantno. Ali nije relevantno vidjeti branitelje junaka „velizadžijskog procesa“ i slavitelje Jučića, kako se licumjerski zgražaju na samu pomisao, da bi Schäffer bio mogao počiniti atentat. Wilder i Pribičevići, kojima nije temeljnim načelom bilo da „svaka vlast dolazi od Boga“, smatrali su potrebitin izobličiti svoja lica i atentat osuditi popraćujući to moralisanjem i policijskim razlozima. „Miroslav Schäffer htio je u istinu da puča na bana.... Sada nam dolazi vijest, da je bio u istinu zasnovan, spremjen i pokušan atentat na bana“ — a priori tvrdi „Pokret“ u času, kada se stvar načini još sub iudice, kada je u toku još prediztraga. Ovi zaključci, dok sud još nije rekao svoju, tendencijsku su i sramotni, kadri jedino da praejudiciraju na štetu izraženika. A podli su baš uslijed onog licumjernog zgrajanja pribičevštine, koja je čitavim svojim djelovanjem pokazala, da je kadra atentirati, ne na osobu predstavnika jednog robskog režima, nego na prava Hrvatske, na slobodu i zakske temelje, ako to traže njeni sekturni interes, koji su joj najviši zakon.

„Što je moglo veli koalicijonsko glavno glosilo potaknuti djaka trećega godišta trgovske škole, da u banu potraži svoju krvnu žrtvu? Ovi su pojavi negacija ustavnosti. Takvi su atentati, atentati na ustav. Kad funkcionira sabor, kad su dozvoljene skupštine, kad je u glavnom slobodna štampa, kad djeluje sav aparat, koji stoji na raspolaženje narodu, koji umije i hoće da se njime služi, što se hoće, što se može postići atentatom?“ Sud historije drži se rezervirano i prema onim atentatima, koji se pokazuju motivirani, jer je i uz najveće opreze težko dati placet djelu, koji je u svojoj budi narušaj poredka, koji čovječanstvo stvara za očuvanje temelja svoga redovnoga razvoja. Rijetki su slučajevi u historiji, u kojima će se priznati dopustivost nasilnoga čina, a to su samo oni, u kojima se radi o ličnosti silovitom, koje nasiljem i nemoralom sputavaju narode, zatruć njihovu slobodu. U ustavnim se prilikama mora aten-

tati bezuvjetno najoštrije osuditi, jer atentat može samo dezavuirati ustav. Zato nalazimo, da je znak vrlo zdravoga i normalnoga stanja naše javnosti, da je ona držala uopće i naprosti nemogućim da se pokušava ma kakav siloviti čin protiv glavara zemlje, kao što smatramo svim prirodnim, da će ga sada ta ista javnost svom odlučnošću osuditi.

Ako se je u omladini našao nalož mlađica, koji su se dali na izvajanje atentata, to je samo znak, da ti mladići idu putevinama težkih zabluda. Individualno se ne može bana Skerleca učiniti odgovornim za nepovoljne strane položaja naše domovine. Bez ikakve individualne krivnje imo je ban da bude napadnut možda kao predstavnik državnoga stanja naše zemlje. Današnje državopravno stanje naše domovine ima svoje uzroke, koji se ne daju pogadjati revolverom...“

U takovom i sličnom tonu izražaje „Pokret“ svoju odvratnost proti i samoj pomisli atentata, jer atentat je — vele to braća Pribičevići, Wilder, Hinković i njima slični — „narušaj poredka“. To vele oni, koji bili podstrelkači i slavitelji atentata na Raucha i na Cuvaia! Razni razbijaci, čijeg je zuluma bila puna sva Hrvatska, sada su preuzeuli ulogu staratelja za javni porekad! E se non ridi!

Ali ovo je — vele — atentat na ustav. Jer ustav je kad sabor funkcioniра, pa makar rušio i zadnje tragove državnog suvereniteta, makar se uzdržavao na bezkoncu i nasilju, makar nasiljem i bezkonjem rušio svako ustavno djelovanje za finansijalnu samostalnost, makar Magjarima izdavao hrvatski obitu i more hrvatsko, makar diza nove magjarske škole i podupirao magjarizaciju.... sve, sve je to ništa, kad je ustav tu, kada su Pribičevići i Wilder u — sedlu. Pa Nikolicev parunat! A jedan atentat mogao bi dignut u zrak i bogate fondove patrijaršijske, i takav atentat bio bi atentat na ustav, na sam narod, jer bi Pribičevićima i Popovićima odnio jasle...!

Mora da u tom hrvatskom narodu teče sve med i mlijek, kada je „Pokret“ sakupio toliko nabora na čelu i toliko zgranja iztočio u osudjivanju atentata. I bit će da je tako, bit će da je hrvatski narod sretan, kad Pribičevići i drugovi drže okupirane sve položaje, a zato i brinjući se delegacijama. Izplati se dakle i štititi, izplati se i zaboraviti kadsto na obranu svesrbskih interesa, izplati se i poštedit Aehrenthalu sa napadajući Prohasku, radi Albanije, radi orientalnih željeznica. Glavno je imat sve položaje, to u Banovini to u Bosni to u Dalmaciji. Revolucionarni radikal Drinković razume to i može da u to ime sa Svetozarom, sa Dušanom, sa Aladarom piše bratimstvo,

Dobro je gledjek zaboraviti i na Baraćevu „rusko kopito“ i na onaj njegov znameniti garibaldinski poklik sa predsjedničta hrv. sabora „fora lo stranier!“ A i toliko po „prednjima“ pobijano načelo „svaka vlast je od Boga“ kadkada sretno dodje, i ona Božja „ne ubij!“, pa je u interesu kadgod i „javnog poredka“

da velo zaboravi pokrije i Juditu i Ester i Ježuru i ostale junakinje i junake biblijske. „Država sam ja!“ — kaže Pribičević i njegova jeka Wilder — i zato jedino Jukić mogao je biti junak, mučenik, a vi, Dojčići i Schäfferi, vi ste — zločinci....!

ŠIBENIK, 3. lipnja.

Novo zavaravanje Trumbić-Smoljanskog klike. Na Đuhove imale su stranka Smoljanska i stranka Trumbićeva, sastanak radi kooperacije. Zaključuje da će smoljanci izplutiti iz svog programa tačke protivne vjeri, a trumbićevi unijet će u svoj program fakultativni odlukm kmetova sutjecajem iz javnih sredstava i ukinuće redovine i istodobno osiguranje uzdržavanja dušobrijanja po državi. Kada se postigne „saglasnost radnoga programa obju stranaka“, ustanovit će se i oblik kooperacije, ali će stranke svakako imati zajednički egzekutivni odbor i zajedničku organizaciju u pojedinim mjestima.

Ovo sekcioniranje ipak neće imati uspjeha. Smrdež kadavera čuje se na daleko.

Državopravni položaj Herceg-Bosne. U austrijskoj delegaciji izjavio je bosanski ministar dr. Bilinskij med inim ovo: Budući je vlasta uvidjela, da je žemlja uslijed svega toga, što se je do sada poradi u Bosni i Hercegovini i politički približno dozrela, te se pozavao na čelo vlaste također jedan Bošnjak. Što se tiče dajnje poslijedice u tom pogledu, izjavljuje ministar, da se je u tom smislu riješio i jezično pitanje. Izuzamni željeznici, svuda je službeni unutarnji jezik hrvatski ili srbski, a i kod samih željeznica, u koliko se to ne tiče prometa, imade se činovničto služiti ovim jezikom. Nedavno posjetio je i zemaljski odbor zastupnike obju vlasta zahtijevajući, da se uredi pitanje carinskog aversuma. Sa stanovišta zajedničke vlade izjavljeno je gospodi, da se to pitanje može uteći u pretres te nakon nove nagodbe između Austrije i Ugarske god. 1917. Druga točka, koju su gospoda bosansko-hercegovačkog vijeća iznijela, bila je želja, da budu Bosna i Hercegovina zastupane u obim delegacijama. U tom pogledu imali smo konferencije sa obja ministra predsjednika. U tim konferencijama došlo se da je končnoga mjesišta, da se ovo pitanje ne može riješiti jednostavno tako, da svaka od delegacija primi po jedan stanoviti broj delegata iz Bosne i Hercegovine. Razlog tome bio je taj, što svaka od delegacija sačinjava jednu cjelinu, pa da bi time, što bi u jednoj i drugoj bili zastupani i delegati iz Bosne i Hercegovine, bio državopravni karakter ovih legislativnih zastupnika, ako ne narušen, a ono promijenjen, jer bi u delegaciju zašli elementi, koje mi doduse smatrano našom braćom, a koji po državopravnom položaju nemaju za sada ni u jednom ni u drugom mjestu. Usljed toga ova se teoretska diskusija o državopravnom pripadništvu za sada odgodila, ali će se svakako time obje vlade pozabaviti, te će obje vlade, čim ovo pitanje budu dobro proučile, iznijeti svoje konkretne prelogne.

U pitanju dakle o državopravnom pripadništvu Bosne i Hercegovine niti se je što dogodilo, niti šta utančilo. Zato se ipak ne može kazati, da mi držmo Bošnjake kao gradjane drugoga razreda; pa možemo kazati, da se njihovim željama ne ćemo nikako oglasiti.

Srbosko-hrvatska koalicija u Bosni? Zagrebački „Srbobran“ prima iz Sarajeva: Muslimani počinju se u novije doba sve više trzati iz svoje legendarne lestarje. Riječ je o školstvu. Kako je poznato, Muslimani su kroz skoro dva decenija bojkotovali vladine škole. Muslimani hoće sad, da sve propušte nadoknade. Oni zahtijevaju od sabora i od vlasti jednu novu, prema njima privilegovanu, školsku politiku. Ono, što su propustili do sada, imalo bi im

se nadoknadiši tako, da se od sada grade škole samo u muslimanskim mjestima sve dole, dok procenat njihovog iskolanog stanovništva ne dosegne onaj katoličkog i pravoslavnog. Protiv ovog zahtjeva digli su se i katolici i pravoslavljeni.

Hrvati su držanjem muslimana u ovom pitanju vrlo nezadovoljni. Interesi se Hrvata na tom polju, kao i na svim drugima, pa i u agraru, potpuno slaju se interesima Srba. Jedna srpsko-hrvatska politička kooperacija je na vidiku, i ako je nećemo vidići ostvarena već ovih dana. Na strani Srba nema ništa, što bi tom prirodnom procesu stajalo na putu. Kod Hrvata još su jaki klerikalno-eksklavistički elementi, ali oni nijesu većni, pa se dađu eliminirati.

U agrarnom pitanju se sukobljuju muslimani i Srbi, u školskom muslimani i katolici, a u svima se podudaraju i sastaju interesi Srba i Hrvata. Oni su identificirani, pa je kod svih naprednih srpskih i hrvatskih krugova, u očekivanju krize, dozvole uverenje da je jedini izlaz iz vječnih trizava u kriza jedna nova stranačka politička grupacija, srpsko-hrvatska koalicija.

Političke vijesti.

Što hoće Rusija? Poziv pod ožujku, u jesenskom roku, triju godišta ruske pričuve na vojnu vježbu od šest nedjelja, izvrao je u Evropi veliko čudo i svakot je srušen, što je se do sada poradi u Bosni i Hercegovini i politički približno dozrela, te se pozavao na čelo vlaste također jedan Bošnjak. Što se tiče dajnje poslijedice u tom pogledu, izjavljuje ministar, da se je u tom smislu riješio i jezično pitanje. Izuzamni željeznici, svuda je službeni unutarnji jezik hrvatski ili srbski, a i kod samih željeznica, u koliko se to ne tiče prometa, imade se činovničto služiti ovim jezikom. Nedavno posjetio je i zemaljski odbor zastupnike obju vlasta zahtijevajući, da se uredi pitanje carinskog aversuma. Sa stanovišta zajedničke vlade izjavljeno je gospodi, da se to pitanje može uteći u pretres te nakon nove nagodbe između Austrije i Ugarske god. 1917. Druga točka, koju su gospoda bosansko-hercegovačkog vijeća iznijela, bila je želja, da budu Bosna i Hercegovina zastupane u obim delegacijama. U tom pogledu imali smo konferencije sa obja ministra predsjednika. U tim konferencijama došlo se da je končnoga mjesišta, da se ovo pitanje ne može riješiti jednostavno tako, da svaka od delegacija primi po jedan stanoviti broj delegata iz Bosne i Hercegovine. Razlog tome bio je taj, što svaka od delegacija sačinjava jednu cjelinu, pa da bi time, što bi u jednoj i drugoj bili zastupani i delegati iz Bosne i Hercegovine, bio državopravni karakter ovih legislativnih zastupnika, ako ne narušen, a ono promijenjen, jer bi u delegaciju zašli elementi, koje mi doduse smatrano našom braćom, a koji po državopravnom položaju nemaju za sada ni u jednom ni u drugom mjestu. Usljed toga ova se teoretska diskusija o državopravnom pripadništvu za sada odgodila, ali će se svakako time obje vlade pozabaviti, te će obje vlade, čim ovo pitanje budu dobro proučile, iznijeti svoje konkretne prelogne.

U pitanju dakle o državopravnom pripadništvu Bosne i Hercegovine niti se je što dogodilo, niti šta utančilo. Zato se ipak ne može kazati, da mi držmo Bošnjake kao gradjane drugoga razreda; pa možemo kazati, da se njihovim željama ne ćemo nikako oglasiti.

Ruski car u Rumunjskoj. Definitivno je ustanovljeno da će ruski car stići u Constanțu dne 14. ov. mj.

Promjena ministarstva u Francuskoj. Jučer sastao se novi francuzski parlament. Doumerge je predao ostavku kabineta. Računi se da će ministarstvo preuzeti Viviana sa Bourgesom i Delcasseom ili Combes. Svakako novo ministarstvo ne bi se ostanjalo na ujedineđene socijaliste.

Dogodjaji u Albaniji. Doniješ je opet jedan novost. U Drač je stiglo već 800 Malisora, podpuno za boj spravnih. Njihov vodja Bib Doda imao bi postat ministar unutarnjih poslova. Vodje Malisora izjavljuju da će se dle 25.000 njihovih ljudi da brane samostalan Albaniju i kralja.

Pred Drač su nadalje stigle austrijske bojne ladje „Viribus unitis“, „Zrinyi“ i „Tegetthoff“.

Gospodarstvo.

Hrvatska Štedionica u Makarskoj.

Pišu nam iz Makarske: Dne 31 svibnja obdržavana je glavna godišnja skupi-

ština „Hrvatske Štedionice“. Prisustvovalo je preko tri četvrtine dioničara. Predsjedao je predsjednik g. zast. M. Klarić. Bilanc za prošlu godinu pročitao je gosp. S. Matulović. Isti je bio jednoglasno primljen i odobren. Premda lani i predlani u svijetu radi balkanskog rata vladala velika novčana kriza, ipak je ovaj zavod sretno prošao. Čisti dobitak iznosi je 3.700 K. te je dana dividenda od 6 po sto.

Iz nadzornog odbora izstupiše gg. N. Alačević, I. Malic i V. Polak, ali su bili jednoglasno ponovno potvrđeni. Za revizore izabrana su gg. L. Rismundo, Z. Alačević i A. Mihaljević.

Na lijepom uspjehu ovog našeg novčanog zavoda zahvalit je gg. Mati Klarić, Iv. pl. Ivanšević i K. Babuć.

U Americi nema posla.

Hrvatskoj vlasti stižu danomice iz Amerike listovi pojedinih izseljenika, u kojima se ovi tuže na nestaću rada, a potvrđuju to i povratnici, koji se, ne našavši zarade, u velikom broju a u bijednom stanju svojim kućama vraćaju. Naš konzulat u Pittsburghu razpitao se je kod svih onih poduzeća i tvornica, koje većinom zapošljavaju radnike iz austro-ugarske monarhije, o radnim prilikama, pak se je uverio, da nema izgleda, da bi za vrijeme proljetnih i ljetnih mjeseci prilike na bolje krenuti mogće. Jednako javljaju i sve radničke novine, što u Americi izlaze. Imade na hiljadu i hiljadu radnika, koji su već po nekoliko mjeseci bez zarade; zapisom je samo jedan dio onih radnika, koji su već kroz više godina u kojem poduzeću namještani. Tvornice rade jedva i ljudi u Livenji i Bureku, a potom jedva uživa godišnji posjet od 1856. nametnuo na Crnom moru.

koji prodičiće crvenakup. Oslovi zatim glazbare, potaknu ih da odlučno ustraju u započetom djelu, i pozvao sve prisutne da im uskliknu pšescrani: „Živil!“ I glazbari i njihov vodja O. Vezilić i učitelj glazbe Či velka umrebesno i prescrano bijahu pozdravljene.

Istup Cetinske glazbe bijaše pozdravljen u ranu zoru pucanjem mužara sa tvrdjave, narodu navještaju preadostni dogadjaj, a sagovi i hrvatski barjadi vijahu se na općinskou domu i na svim pravaškim kućama.

Istup težacke glazbe, za amošnju pravašku stranku, od velikoga je zamaša, te očito kaže, da pravaška stranka nije zaspala, već da svedjeno stoji budno na južnim nogama, da i unaprijeda ko i dosada bere izborne pobjede na uhar vjere i domovine.

O. Vezilić, učitelju Civelki i mladim vitezovima težackim glazbarama sverudsčitaju i harnos od pravaške stranke, uz vapaj: utrašnjou nepokolebitivo napred! Bog je s vama i vaša pokroviteljica čudovitna Sinjska Gospa!

METKOVIC, 31 svibnja.

(Komesarijat u općini). — Pred mjesec dana po prilici gosp. Grgr Andreis u svojstvu komesara pozvao je upravu občine. Mjesec dana nije ništa prama 20 godina natezanja i pašovanja, a ipak gosp. Andreis — bez pretjerivanja — više je učinio reda i koristi kroz ovo malo dana nego autonomna uprava Harlović i comp. za proših 10 godina.

Zalostno je da se komesarijatu mora izravnati pohvala i priznanje, ali pošto su fakti tu, treba priznati, dapaće je i od koristi ovako javno, nek svijet vidi, kome upravi svog imenika povjerjava.

Priznati valja, da ovaj put komesarijatu nije bilo mjesto radi čega je postavljen, ali bio je potrebit zbog reda i uprave, što se na nijedan način nije moglo postići, osim pravednim komesarijatom.

Pa, naš komesarijat nije kao što je bio onaj u Hrvatskoj pod Cuvačem i držinom, jer mi ne uzdišemo za slobodom i ne zgrađamo se nad nepravdom već se veselimo nad pravicom i uzornim radom gosp. Andreisa.

Pravičnost gosp. Andreisa neide u tek gospodi iz bivše uprave, ali uzulud im sve intrige; gosp. Andreis će izvesti svoje osnove, pa kad jednom bude i ukinut komesarijat, nek ne misle da će im ponovo uprava u ruke zapasti.

Vječni slijepac počeo je nazirati, a nepravda mu je rastrgala navlaku vida. — Metkovčanin.

Domaće vijesti.

Jugoslavenski omladinci proti hrv. dajicima Beču. Ovo dana sastalo se u Beču 1.600 strjelaca dajka iz srednjih škola. Pošli su i naši iz Dalmacije da učestvuju u natjecanju. Jugoslavenski omladinci obasnuju našu srednjoškolsku mladež i njihove profesore jačaju, jer da nisu smjeli prisustvovati onom natjecanju. Po umovanju jugoslavenskih omladinaca, naši srednjoškolski imali su reberlat se proti profesorima i proti školskim vlastima.

Bilo bi vrijeme, da se naša javnost malo ozbiljnije pozabavi pitanjem odgoja srednjoškolske mladeži. Neki nesavjetni elementi povlače našu mladež, u vrijeme kada bi se imala posvetiti naući, u politički vrllog. „Pokret“ veli, da je omladini u jedne strane zahvatilo val neodredjene nacionalne svijesti, s druge strane manjina Športa. Ali „Pokret“ zaboravlja, da je to djelo pokretna. Red je ogradiť najmladje od tako pogubnog ušteca.

Magarizacija hrv. primorja. Agromer Tagblati bavi se pitanjem parobrodskog društva „Ungaro-American“, što ga maggarska vlada namjerava ustrojiti za prevoz hrvatskih izseljenika u Ameriku. To bi društvo imalo monopol prevoza za Ugarsku i Hrvatsku, te bi se sagradilo oko osam velikih izseljeničkih parobroda.

Bulimbašić skoro zaglavio. Prošle nedjelje je imao Bulimbašić da, u Zagrebu pokaže svoje vratovalne ljetofote, te je u subotu pokušao jedan ljet pre svojim prijateljima na športskom trkalištu. U 4 i pol sata digao se Bulimbašić u visinu od 50 metara, ali je najednom aeroplano počeo svom brzinom da pada prema zemlji. Bulimbašić je izletio iz aeroplana i pao na zemlju. Aeroplano se sav razmrskao. Druživo je za spasavanje odmah priskočilo Bulimbašiću u pomoć te ga dovezlo u bolnicu, gdje su mu odmah povili rane, koje su srećom bile luke.

Nesreća se dogodila poradi vjetra, koji se sa zemlje diže prema gore, te je zahvatilo stroj još prije manevriranja. Bulimbašić je opazio opasnost te je zaustavio stroj, jer bi se inače bila dogodila eksplozija.

Proračun Banovine za godinu 1914.—15., kako je predložen saboru, izkazuje sveukupnu potrebu sa 34,295.895 K,

od čega ide na sabor 224.800 K, na bana 81.600 K, na unutarnju upravu 13.254.274 K, na nastavu 8.667.090 K, na pravosudje 7.829.772 K i narodno gospodarstvo 4.238.359 K. Za pokriće daje unutarnji odjel 402.158 K, nastava 828.760 K, pravosudje 155.000 K, narodno gospodarstvo 409.977 K i tanga 32.500.000 K.

Bosanski sabor će se sastati 6. juna, uoči pravosavnih Duhova. Stigla je vijest, da je jezična osnova sankcionirana, ali da će tek kašnje biti publikovana. Agrarna osnova očekuje se za par dana zajedno sa osnovom novog proračuna. Prije toga bit će zakon za podizanje poljoprivredne usvojen bez sumnje onako, kako ga je vlasta sastavila, dočim će kod zakonske osnove o mjeri i baltašu doći do novih tvrđenja sa muslimanima. Da ne bi ovaj zakon smetao rješavanju agrarne osnove, to će biti odgodjen i za sada neće doći još na glasanje.

Kakvi su Slijepčani. Pisu nam iz Slijepča: U ponедjeljak popodne prije kishe igrao je nogometni klub „Hajduk“ na vojnikom vježbalistu atletiku s Nijemcima iz Graz-a. Izmed gosta sjedio je na odličnom mjestu presv. biskup dr. Ante Gjivoje. Sjeline strane sjedio je trednik „Zastava“ Oskar Tartaglia, s desne njegov brat dr. Ivo, uređnici glavnog „Slobode“ i inače občinski prijednik. To nam je milo, da i demokrati ovom prigodom napađu na pamet, kako su radi poznatog izstupa talijanaša u procesiji sv. Duje baš tva dva lista grmila protiv presv. dr. Gjivoje. Ovime su se demokrati krasno razkrinali, da je „Hrv. Misao“ imala pravo, što je onda prikazala demokrat u Slijepcu kao šeptanje. Vrijeme vam je dalo pravo, pak će doći brzo čas, da će i Talijanima pod ruku. Vidjemos, gdje se savijao oko presv. Gjivoje i dr. Bude Angelinović i nagovarao presvetitelj Gj., neka stupi kao član „Hajduka“. Milota je vidjeti Budu, kako ne boluje na „ukočenosti šije“. (Zastava).

Borba za nautičku školu. Iz Makarske primamo: Skoro u „Rječkim Novinama“ bio je ovdje lijepi dopis, u kome se temeljito dokazuje potreba pomorske škole u ovom gradu. Makarska je naravno središte cijelog predjela oko Cetina i Neretve te bližih otoka, dokle pučanstvo od preko 120.000 duša, a prijevi joj velika pogibelj da bude trgovacki uprošćenja kada budu dogovoren željeznički spoj Aržanči-Split te sva trgovina grada sa zagorskim stranom, koja iznosi do 40 karava dnevno, uništena. Ali i još goru udarac spremi se Makarskoj od druge željezničke pruge, koja će, osobito radi strategičnih svrha, domalo biti gotova, a to je transversala željeznička pruga Split-Metković. Radi svega ovoga vlasta bi moralta da Makarskoj prije nego jednom drugom mjestu u pokrajini naučišku školu.

Neka se slobodno nautička škola dade i Orebčiću, pošto ono ubavo mjesto s obiljnjim selima dalo je mnogo pomorskih kapetana, ali neka se u Orebčiću premjesti nautička škola iz Dubrovnika. Nije pravedno ni svrsi shodno da u južnoj Dalmaciji budu tri nautičke škole, a u sjevernoj i srednjoj nijedna.

Pri koncu reči čemo, a svaki iole pravedan čovjek potvrditi će, da nije pravedno, da sve nautične škole, zavodii i užnjene ustanove budu koncentrirane u 4 ili 5 glavnih mesta, a druga da propadaju. Pred jedno 40 godina imali smo ovdu tečaj za učitelje, koji je, pod upravom veleveleđnog i još živuće ravnateljice gdje Ruže Pović i nedavno prevelice vrile Mije Riboli, krasno uspijevao. Imao se tada i ženski preparandji osnovati, ali usjed moćnih upliva nekih dubrovčana i pok. F. Danila, koji se bojao da bi preprečio i u Makarskoj bio pod uplim bogopokojnog Don Mije Pavlinović, i to je Makarskoj uskraćeno i dano Dubrovniku, iako ambenjat ovdejšnji bio bi zavod unapred.

Bulimbašić skoro zaglavio. Prošle nedjelje je imao Bulimbašić da, u Zagrebu pokaže svoje vratovalne ljetofote, te je u subotu pokušao jedan ljet pre svojim prijateljima na športskom trkalištu. U 4 i pol sata digao se Bulimbašić u visinu od 50 metara, ali je najednom aeroplano počeo svom brzinom da pada prema zemlji. Bulimbašić je izletio iz aeroplana i pao na zemlju. Aeroplano se sav razmrskao. Druživo je za spasavanje odmah priskočilo Bulimbašiću u pomoć te ga dovezlo u bolnicu, gdje su mu odmah povili rane, koje su srećom bile luke.

Nesreća se dogodila poradi vjetra, koji se sa zemlje diže prema gore, te je zahvatilo stroj još prije manevriranja. Bulimbašić je opazio opasnost te je zaustavio stroj, jer bi se inače bila dogodila eksplozija.

Proračun Banovine za godinu

1914.—15., kako je predložen saboru, izkazuje sveukupnu potrebu sa 34,295.895 K,

od čega ide na sabor 224.800 K, na bana 81.600 K, na unutarnju upravu 13.254.274 K, na nastavu 8.667.090 K, na pravosudje 7.829.772 K i narodno gospodarstvo 4.238.359 K. Za pokriće daje unutarnji odjel 402.158 K, nastava 828.760 K, pravosudje 155.000 K, narodno gospodarstvo 409.977 K i tanga 32.500.000 K.

Bulimbašić se doskora iz bolnice povratio, pa kad je vido, da mu je stroj uništen, proplokao je. Načelnik ga je Hrvat nastojao utješiti. Počeli su odmah s kolektama, da uzmognu kupiti novi stroj. Bulimbašić je radi ove nesreće ostao bez ičega.

U tršćanskoj poroti Slovenci u večini. Za sadnju porotno zasjedanje u Trstu, koje je započelo u utorak dne 2. ov. mjeseca se između 36 porotnika 24 Slovaca.

Kotarska Gospodarska Zadruga u Prvič-Luci. Namještjevno, u sporazumu sa Zemaljskim Odborom, dozvolilo je da se u Prvič-Luci osnuje Kotarska Gospodarska Zadruga.

Crne ošpicne na „Monarchu“. Na školskom ratnom brodu „Monarch“, koji se nalazio na putovanju, pojavit će se crne ošpicne. Brod je doplovio u Pulu.

Grad i okolica.

Iz Krešimirova Sokola. Sutra (četvrtak) u 8 sati večer prijava čete u dvorištu g. Pere Škarice u Varošu. Zdravo!

Tristogodišnja Marijina Kongregacija. U ponedjeljak, drugi dan Duhova, svetovala se u ovom gradu, nastojanjem našeg presv. biskupa, na što svećaniji način, tristogodišnja ustavljana Kongregacija Marijine u Dalmaciji, koja postoji odvije od dvije godine te broji već ljeti broj članova i članica. U stolnoj bazilici obavio je cijelu službu Božji presv. biskup, naime čitao je sv. Misu, preko koje pjevale su, praćene orguljama, učenice gradišćanske škole; svi su zatim pristupili na sv. Prcišć, a bilo ih je blizu stotinjak iz svih mjestnih skola. Iza sv. Mise držao je se propovjedaonica prigodni govor preč. kanonik G. Tambaća, za kojim je bilo izloženo Svetotijstvo te pjevan Tebe Boga hvalimo, na posljedku udjeli presvijetili blagoslov sa presv. Sakramentom. Kada je služba bila dovršena, stupi preko presv. biskupa preko 20 novih članica da budu primjene u Kongregaciju Marijinu, nad kojima presv. izmoli dotičnu molitvu i udjeli im znak Kongregacije.

Cijela služba Božja, u sebi posve gatnuljiva, ispla je izvrstno i u najboljem redu. Uzorno ponašanje Kongregacionista i drugog dnevnog spola pobudi je uveljavanje svakome, njihovo uzorno ponašanje obmanuće je svrjeće sice.

Poslike podne u 7 i 10 bila je skromna ali veličanstvena zabava sa pjevanjem, govorom, udaranjem tambarica i deklamovanjem. Sva je bilo izvedeno skroz religioznom duhu, te se moglo slobodno obmisljavati i u jednoj prostranijoj Crkvi, jer je pristupilo osim mladeži i njihovih roditelja i još drugog omiljenog svijeta da nije bilo moguće svima naći mjesto; mnogi su bili zadovoljni slušati s vrata, a neki su se vratio natrag.

Koliko ih je prisustvovalo zabavi, koji je i sam presv. biskup Luka Pappafava hotio da počasti; svu su se u tome našli složeni.

Poslike podne u 7 i 10 bila je skromna ali veličanstvena zabava sa pjevanjem, govorom, udaranjem tambarica i deklamovanjem. Sva je bilo izvedeno skroz religioznom duhu, te se moglo slobodno obmisljavati i u jednoj prostranijoj Crkvi, jer je pristupilo osim mladeži i njihovih roditelja i još drugog omiljenog svijeta da nije bilo moguće svima naći mjesto; mnogi su bili zadovoljni slušati s vrata, a neki su se vratio natrag.

Ne čemo da hvalimo pojedince te se istakli u namjenjenoj im ulozi, jer ne čemo da pravimo iznimke, uvjereni, da svj. zaslugu hvali i priznaje. Aplauz i slavlje.

Ističemo da se neki od roditelja i do suda bili ganuti. U jednu riječ, sve je bilo lijepo, sve krasno, i želimo da se produži razvoja što prije, što će mnogo koristiti djevojat u naše dobro gradjanstvo.

Nama je posve drago da sve ovo možemo istaknuti, jer smo uvijek bili uvjereni da samo vjersko naobljenje u stanju nam je dati omladinu zdravu, koja će svojim znanjem i dobrotonom dostignuti ono, što ne bude nikada uspjelo modernim vikacima i noćnim deračima. Prosvjetom k slobodi!

Ističemo da se neki od roditelja i do suda bili ganuti. U jednu riječ, sve je bilo lijepo, sve krasno, i želimo da se produži razvoja što prije, što će mnogo koristiti djevojat u naše dobro gradjanstvo.

Nama je posve drago da sve ovo možemo istaknuti, jer smo uvijek bili uvjereni da samo vjersko naobljenje u stanju nam je dati omladinu zdravu, koja će svojim znanjem i dobrotonom dostignuti ono, što ne bude nikada uspjelo modernim vikacima i noćnim deračima. Prosvjetom k slobodi!

Povedena je odmah sudbena iztraga. Kapetan Kendal obtužuje još časnike i momčad „Storstad“, da nisu ništa učinili da spasavaju. Na zahtjev družava „Canadian Pacific“, „Storstad“ bio je sudbeno zaplijenjen.

Potunjeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

London, 3 lipnja. „Canadian Pacific“ objavljuje statistiku spašenih. Medju njima je samo 21 iz Austro-Ugarska. Imena spašenih još nisu objelodanjena.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

London, 3 lipnja. „Canadian Pacific“ objavljuje statistiku spašenih. Medju njima je samo 21 iz Austro-Ugarska. Imena spašenih još nisu objelodanjena.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

London, 3 lipnja. „Canadian Pacific“ objavljuje statistiku spašenih. Medju njima je samo 21 iz Austro-Ugarska. Imena spašenih još nisu objelodanjena.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.

Sudbeni parobrod nalazi se u dubinu od 29 metara. S njim je potonulo više milijuna srebra. Ukupna šteta za samo družtvoto premaže 10 milijuna kruna.